

Η επιβίωση της Βαυαροκρατίας στη σύγχρονη εκκλησιαστική πραγματικότητα (1ο Μέρος)

[/ Πεμπτούσια](#)

Όταν ιδρύθηκε το νεοελληνικό κρατίδιο μετά την εθνεγερσία του '21 και εκλήθησαν οι Βαυαροί να μας διοικήσουν, έφεραν μαζί τους και τα εκκλησιαστικά διοικητικά ήθη και έθη της δικής τους παράδοσης, εξάπαντος αιρετικής, μεταφυτεύοντάς τα βιαίως στην Ορθόδοξη Εκκλησία, η οποία ως πρώτη ισχυρή συνέπεια βίωσε την αναγκαστή και έκνομη απόσχισή της από το Οικουμενικό Πατριαρχείο, την Μητέρα Εκκλησία, συμπαρασύροντας και τις λοιπές ορθόδοξες κοινότητες των Βαλκανίων στον ασυγκράτητο χορτασμό των εθνικιστικών τους ορέξεων.

Οι παρενέργειες της περιόδου εκείνης, που στιγματίσαν οριστικά την νεότερη εκκλησιαστική μας (και όχι μόνο) ιστορία (και νοοτροπία) είναι πολλές και αριθμητικά και ποιοτικά, συνοψιζόμενες στη γνωστή εκ του Χ. Γιανναρά φράση: *θρησκευοποίηση του εκκλησιαστικού γεγονότος*. Η μετατροπή της Εκκλησίας σε διοικητικό - γραφειοκρατικό - εξουσιαστικό κρατικό θεσμό και μηχανισμό και των αντίστοιχων οργάνων της σε δημοσίους υπαλλήλους είναι κάτι περισσότερο από γνωστό και προφανές μέσα από την ακαλαίσθητη σχετική πραγματικότητα που ζούμε όλοι στην καθημερινότητά μας εδώ και χρόνια. Η πνευματικότητα διακρατείται στις ψυχές άδολων πιστών μονάδων και σε αφανείς χώρους Ενοριών και Μονών, στις οποίες καταφεύγουν οι πλείστοι των «ενεργών» χριστιανών, για να ανασάνουν από την πνιγηρή και ψυχρή ατμόσφαιρα της περιρρέουσας εκκοσμικεύσεως.

Ο απόηχος του *εκδυτικισμού* (έργο που συνεχίζουν αμείλικτα, προκλητικά και συνεπέστατα οι παρεκκλησιαστικές οργανώσεις ως και σήμερα) της μεταοθωμανικής ελλαδικής εκκλησίας - που οδήγησε στη μετάλλαξη του εκκλησιαστικού γεγονότος σε ατομοκεντρικό αξιολογιστικό θρησκευτικό άθλημα - δεν φτάνει απλά μέχρι τις μέρες μας, αλλά αρχίζει να ενεργοποιεί και στοιχεία τα οποία ήταν εν υπνώσει και αχρησία για πολλά χρόνια. *Η επιβολή των νόμων* - ο νομικισμός προδήλως χρόνια ρωμαιοκαθολική πάθηση - και η αποστολή «ιεροεξεταστικών εκτελεστικών αποσπασμάτων» για την κοσμικού χαρακτήρος

πιστοποίηση των μετρήσιμων φυσικών δυνατοτήτων των Επισκόπων, εξάπαντος ανήκει στον χώρο των επιχειρήσεων, στην ολοκληρωτική λογική της επικράτησης μιας αρίας λευιτικής φυλής, στη φυσική επιλογή και στο δίκαιο του ισχυροτέρου που συναντάμε στον ενστικτώδη χώρο του ζωικού βασιλείου, σε καμιά όμως περίπτωση στην Ευχαριστιακή χαρισματική κοινότητα των μελών του Σώματος του Χριστού.

Τουλάχιστον αυτήν την Παράδοση παραλάβουμε οι Ορθόδοξοι και διατεινόμαστε – μάλλον ιδεολογικώ τω τρόπω πλέον – ότι τη συντηρούμε αλώβητη από αιρετικές παραχαράξεις.

Η μετάλλαξη της ευχαριστιακής κοινότητας σε κρατικό – εξουσιαστικό – γραφειοκρατικό οργανισμό και των παντοιοτρόπως συναλλασσόμενων μελών της σε διοικητικά στελέχη, υπαλλήλους και πελατειακό δυναμικό είναι ένα από τα τραγικά δυτικότροπα σύνδρομα και συμπτώματα που βιώνουμε στο πετσί μας, όπως μας έρχονται, ουδέποτε θνήσκοντα, από τα όχι και τόσο μακρινά εκείνα χρόνια της οθωνικής περιόδου. Ο παραλογισμός του καθαρά ενδοκοσμικού και ενθαδικού αυτού συστήματος ζωής και κοινωνικής οργάνωσης, το οποίο εισχώρησε και στην Εκκλησία και υποκατέστησε τη χαρισματική σύναξη σε καταθλιπτικά μεγάλο ποσοστό, έχει τις αναπότρεπτες, φυσικότατες συνεπαγωγές του.

Τα κριτήρια και τα κίνητρα αποδοτικότητας ρυθμίζουν (με απροκάλυπτο, ως φαίνεται, στο εξής τρόπο;) την προαγωγή και συνταξιοδότηση (αποπομπή) – οικειοθελώς ή μη, όπως είδαμε στις πρόσφατες περιπτώσεις του Θεσσαλιώτιδος και του Φωκίδος – των προϊσταμένων (πατέρων) των ευχαριστιακών συνάξεων (του λαού του Θεού). Ο γιαπισμός – εξωτερικά και εξάπαντος διάτρητα κριτήρια: ικανότητα και ευφράδεια λόγου, σωματική ρώμη, γνωστικές περγαμηνές, σε λίγο ίσως και προσόντα ομορφιάς και νεότητας – (θα) ορίζει την πρόσληψη και καθάρηση των διορισμένων στις διοικητικές κρατικές «δεσποτικές» θέσεις.

Η διαστροφή εκ της αντιστροφής των ορθοδόξων διαχρονικών κριτηρίων διαφαίνεται αριστοτεχνικά μέσα από την ακόλουθη φράση: «η λέξη *επίσκοπος* δεν σημαίνει πια τον πατέρα αδελφών, πιστών, μετόχων σώματος κοινωνίας της ζωής, με την πατρότητά του να διακονεί τη 'γέννηση' των μελών του σώματος στον εκκλησιαστικό (εικόνα του τριαδικού) *τρόπο της υπάρξεως*. Ο *επίσκοπος* κατανοείται και τιτλοφορείται σαν 'αρχιερέυς', θρησκευτικός ηγέτης, χριστιανός αγιατολάχ, κυρίως διοικητής με κοσμική εκδοχή της εξουσίας του: 'δεσπότης' και 'αυθέντης' πολυχρονιζόμενος ακατάπαυστα και προσκυνούμενος με εθιμοτυπικό φορμαλισμό μεσαιωνικών φεουδαλικών προτύπων»[1].

Είναι από θλιβερό έως κωμικό να φανταστούμε περιπτώσεις σαν αυτήν του

Κυρίλλου Θεσσαλιώτιδος. Μια επιτροπή «προγραφής» στέλλεται να τεστάρει τις φυσικές του ποιμαντικές δυνάμεις, λες και το πρόβλημα σήμερα στην ευρύτατη αποχή του κόσμου από την εκκλησιαστική ζωή είναι η έλλειψη ρητορείας εκ μέρους των κληρικών ή η ψυχοσωματική αντοχή τους κατά το μυστήριο της εξομολόγησης και την τέλεση των ιεροπρακτικών τους «καθηκόντων». Δεν προτίθεται το παρόν σε καμιά περίπτωση να υποστηρίξει ένα συγκεκριμένο πρόσωπο. Το δυσοίωνα μέλλον απλά σχολιάζεται και τα τραγελαφικά σύννεφα του ορίζοντα. Ας αναπαράγουμε στη φαντασία μας τη γελοιότητα που θα συνοδεύει τον τρόπο ενός εκάστου εκ των Επισκόπων από δω και πέρα στην περίπτωση που αρχίσει να εμφανίζεται οιοδήποτε πρόβλημα υγείας, το οποίο θα εκχωρεί στον πρώτο τυχόντα ή επίβουλο την ευκαιρία και το αθέμιτο «δικαίωμα» να καταγγέλλει την αδυναμία άσκησης καθηκόντων και την ομολογή «αναξιότητα» των Αρχιερέων.

[1] Χρ. Γιανναρά, *Έξι Φιλοσοφικές Ζωγραφιές*, εκδ. Ίκαρος, Αθήνα 2011, σσ. 278-279.